

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ПЕТДЕСЕТ И ПЪРВО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

ДО
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА
51-ото НАРОДНО СЪБРАНИЕ

УВАЖАЕМА Г-ЖО ПРЕДСЕДАТЕЛ,

На основание чл. 87, ал. 1 от Конституцията на Република България и чл. 70, ал. 1, т. 1 от Правилника за организацията и дейността на Народното събрание, внасяме проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за противодействие на корупцията, ведно с мотиви и предварителна оценка на въздействието към него.

Молим законопроектът да бъде представен за разглеждане и обсъждане по установения ред.

2025 г.

гр. София

ВНОСИТЕЛИ:

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Проект!

ЗАКОН

**ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА
ЗАКОНА ЗА ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ НА КОРУПЦИЯТА**
(обн., ДВ, бр. 84 от 2023 г.; изм., бр. 13 от 2024 г., доп. бр.57 от 2025г.)

§ 1. Наименованието на закона се изменя така:
“Закон за превенция и противодействие на корупцията”

§ 2. В чл. 1 се правят следните изменения и допълнения:

- В т. 1 след думите “мерките за” се добавят думите “превенция и”
- В т. 4 думите “Комисията за противодействие на корупцията” се заменят с думите “Комисията за превенция на корупцията”

§ 3. В чл. 2 след думата “ефективно” се заменя с думите “ефективна превенция и”

§ 4. В чл. 3, ал. 2, т. 2 се отменя.

§ 5. В заглавието на глава втора думата “противодействие” се заменя с думата “превенция”

§ 6. В чл. 7 се правят следните изменения:

- В ал. 1 думите “и противодействие” се заличават, а думите “Комисията за противодействие на корупцията” се заменят с думите “Комисията за превенция на корупцията”
- В ал. 2 думата “противодействие” и запетаята преди нея се заличават.

§ 7. В чл. 8 се правят следните изменения:

- В ал. 1 думата “трима” се заменя с думата “петима”, а думите “две години” се заменят с думата “една година”
- В ал. 2 думите “в службите за сигурност и обществен ред” се заменят с думите “в сферите на одита, управлението на риска или друга икономическа специалност”
- Алинея 3 се изменя така:
“Двама от членовете на Комисията се избират от Народното събрание, двама - от общото

събрание на съдиите от Върховния касационен съд и Върховния административен съд и един се назначава от президента.

4. Алинея 4 се отменя.

5. В ал. 5 думите “6 години” се заменят с думите “5 години”

§ 8. В чл. 9 се правят следните изменения:

1. Алинея 8 се изменя така:

“(8) Постоянната комисия на Народното събрание, отговаряща за противодействието на корупцията, провежда публично изслушване на кандидатите за членове на Комисията преди техния избор или назначаване от съответния орган по чл. 8, ал. 3. Изслушването се провежда на открито заседание на комисията не по-късно от 7 дни преди провеждане на избора, съответно назначаването.”

2. Алинея 9 се изменя:

“(9) След изслушването, комисията изготвя доклад, който съдържа становище за представянето на кандидатите, изготвено на база заключение за:

1. изпълнение на законовите изисквания за заемане на длъжността;
2. нравствените и професионалните качества на кандидатите и тяхната квалификация и опит;
3. специфичната подготовка и качества, както и мотивацията им за заемане на съответната длъжност;
4. концепцията на кандидатите по ал. 5.”

3. В ал. 10, изречение първо думите “пред Номинационната комисия” се заличават.

§ 9. В чл. 13 се правят следните изменения:

1. В ал. 1:

а) В т. 2 думите “предотвратяване, разкриване и разследване” се заменят с думите “и предотвратяване”.

б) В т. 3 думите “разследващите инспектори, инспекторите, осъществяващи оперативно-издирвателна дейност” се заличават.

в) Точка 4 се отменя.

2. В ал. 2 думите “освен решението за назначаване на директор на специализирана дирекция “Противодействие на корупцията”, което се приема единодушно” се заличават.

§ 10. В чл. 15 се правят следните изменения:

1. В ал. 1, т. 1 се отменя.

2. Алинеи 3, 4 и 5 се отменят

§ 11. В чл. 16, ал. 1 и 2 се отменят.

§ 12. Членове 17-30 се отменят.

§ 13. В чл. 31, ал. 3 се отменя.

§ 14. В чл. 34 думите “и лицата по чл. 15, ал. 1, т. 1 и 2” се заличават.

§ 15. Член 36, ал. 3 и 4 се отменят.

§ 16. В чл. 38, ал. 1 думите “разследващите инспектори и инспекторите, осъществяващи оперативно-издирвателна дейност” се заличават, а в ал. 2 думите “противодействие” се заменя с думата “превенция”.

§ 17. В чл. 39 думите “по чл. 194, ал. 3 от Наказателно-процесуалния кодекс” се заменят с „включени в чл. 3, ал. 1”, а думите “разследвани от разследващите инспектори към Комисията” се заличават.

§ 18. Членове 40 и 41 се отменят.

§ 19. Член 42, ал. 1 се отменя.

§ 20. В чл. 43 се създава ал. 3:

“(3) Комисията изисква от съответните оправомощени органи на други държави и международни организации информация относно установените корупционни практики от физически и юридически лица, спрямо които са наложени санкции или ограничителни мерки, поради участието им в дейности, които са свързани с корупция, и са идентифицирани като такива в официален списък, регистър, или друга форма на публично достъпна информация, поддържана от съответно оправомощен орган на Европейския съюз, на Организацията на обединените нации или на Организацията за икономическо сътрудничество и развитие, или на оправомощен орган на държава-членка на Европейския съюз или на Организацията за икономическо сътрудничество и развитие.”

§ 21. В чл. 44 се създават т. 6 и т. 7:

“6. извършва оценка на корупционния риск по отношение на конкретни дейности, свързани с разпореждане с обществен ресурс

7. издава методически указания и препоръки по отношение на изготвянето и прилагането на политики за превенция на корупцията, в т.ч.:

а) за публичност на данни и документи;

б) за проследимост на действия с висок корупционен риск;

в) за извършване на външни проверки за законосъобразност на дейността;

г) за въвеждане на вътрешни процедури по оценка на корупционния риск;

д) за превенция на корупцията при внедряване на информационни системи и на принципа на случайния подбор, съгласувано с министъра на електронното управление
е) за въвеждане на кодекси за етично поведение и проверки за почтеност”

§ 22. В чл. 46 се създава т. 8:

“8. По искане на парламентарна комисия дава становища относно наличието на корупционен риск по отношение на законопроекти, внесени от народни представители, както и по отношение на предложения, направени между първо и второ гласуване”

§ 23. Създава се чл. 47а:

“Чл. 47а. (1) За изпълнение на задълженията си по чл. 44, т. 6 Комисията, извършва анализ на корупционния риск:

1. за обществените поръчки на всеки един от етапите на процедурите съгласно Закона за обществените поръчки;
2. за сключените договори без прилагане на процедури по Закона за обществените поръчки;
3. за концесиите;
4. за процедурите по предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по реда на Закона за управление на средствата от европейските фондове при споделено управление;
5. за продажба и отдаване под наем на държавна и общинска собственост;

6. на проекти на нормативни актове и на съответните обнародвани нормативни актове;

(2) Оценката на риска по ал. 1 се извършва на база на методика, приета от Комисията.

(3) За целите на прилагането на ал. 1, т. 1, длъжностни лица от Комисията могат да участват в съответните комисии по Закона за обществените поръчки по ред, определен с правилника за прилагане на Закона за обществените поръчки.

(4) При установяване на висок риск, Комисията извършва проверка по реда на чл. 103.

(5) Данни за случаите на установен висок риск се публикуват на интернет страницата на Комисията при условията на чл. 48а, ал. 2.”

§ 24. Създава се чл. 48а:

“Чл. 48а. (1) Всички становища и анализи, изготвени от Комисията по реда на тази глава, са публични и се публикуват незабавно.

(2) Публикуването може да бъде отложено с до 6 месеца в случаите, при които има обосновано съмнение за извършване на корупционно престъпление. След изтичане на 6 месеца информацията се публикува без оглед на ограниченията на чл. 198 от Наказателно-процесуалния кодекс.”

§ 25. Създава се чл. 48б:

“Чл. 48б. (1) Към Комисията се създава консултативен обществен съвет, който дава становища и препоръки по политиките за превенция на корупцията и тяхното прилагане.

(2) Членовете на общественения съвет се избират по ред, определен с акт на Комисията след публична процедура. За членове се избират граждански организации, притежаващи минимум петгодишен опит в сферата на антикорупционните политики и законодателство, върховенството на правото, прозрачността и почтеността на институциите, както и правата на човека.”

§ 26. В чл. 51 се правят следните допълнения:

1. В ал. 7 се създава изречение второ:

“Данните задължително включват и данните за времевия печат по ал. 12“

2. Създават се ал. 8-12:

“(8) Комисията изгражда и поддържа единна система за електронни декларации, чрез която приема, обработва и анализира декларациите, подавани по тази глава.

(9) Комисията осъществява достъп до данни от първични администратори на данни за всички данни и обстоятелства, подлежащи на деклариране, за които се води регистър, по реда на Закона за електронното управление.

(10) За всяка декларация по чл. 49, ал. 1. т. 2 и т. 4, системата по ал. 8 визуализира данните, получени по реда на ал. 9. Деклараторът потвърждава достоверността на данните.

(11) При промяна или добавяне на данни от страна на декларатора, Комисията изпраща до първичния администратор на данни информация за несъответствието.

(12) Целостта на данните в декларации те се гарантира чрез квалифициран електронен времеви печат по смисъла на Регламент (ЕС) 910/2014.”

§ 27. В чл. 65, ал. 4 думите “по реда на чл. 109” и изречение второ се заличават.

§ 28. Създава се чл. 80а:

“Чл. 80а. Лице, заемащо висша публична длъжност, няма право да получава в частен интерес привилегия, предимство, преференциално третиране, имущество или услуги на цени по-ниски от пазарните, дар или друга облага във връзка или по повод заеманата от него длъжност, освен в случаите на публично обявени промоционални кампании и отстъпки, както и в случаите на обичайни или протоколни дарове в разумен размер.”

§ 29. Заглавието на глава девета се изменя така:

“Противодействие на корупцията”

§ 30. Създават се нови чл. 100-103.

Чл. 100. (1) Противодействието на корупцията се осъществява по реда на Наказателно-процесуалния кодекс.

(2) За целите на противодействие на корупцията, прокуратурата възлага разследване на корупционни престъпления на следователи и разследващи полицаи по реда на Наказателно-процесуалния кодекс.

(3) Комисията подпомага разследването по искане на прокурора, следователя, европейския прокурор или европейския делегиран прокурор.

Чл. 101. Главният прокурор издава методически указания за противодействие на корупционните престъпления, които са задължителни за всички прокурори и за разследващите органи.

Чл. 102. (1) Главният прокурор изготвя и публикува доклад за противодействието на корупцията веднъж на всеки шест месеца, който съдържа най-малко следната информация за корупционните престъпления:

1. брой образувани досъдебни производства;
2. брой внесени обвинителни актове;
3. брой прекратени досъдебни производства;
4. брой получени съобщения за извършени корупционни престъпления;
5. брой получени съобщения за извършени корупционни престъпления от Комисията;
6. брой откази за образуване на досъдебни производства;
7. брой осъдителни присъди за всяка от съдебните инстанции;
8. средна продължителност на разследването;
9. брой прекратени досъдебни производства, по които постановлението за прекратяване не е било обжалвано;
10. брой образувани и възложени проверки по чл. 145 от Закона за съдебната власт;
11. брой поискани и разрешени от съда специални разузнавателни средства.

(2) За всяко досъдебно производство и съобщение за извършено престъпление се съхранява най-малко следната информация, като данните по ал. 1 се представят групирани на база на нея:

1. съдебни райони;
2. компетентен първоинстанционен съд, ако има внесени обвинителни актове;
3. групи лица по чл. 6, които са привлечени като обвиняеми по съответните досъдебни производства;
4. наличие на използване на специални разузнавателни средства и изготвени въз основа на тях веществени доказателствени средства;

(3) Данните се предоставят и в отворен, машинночетим формат.

(4) Данни за прилагането на принципа на случайния подбор за определянето на прокурор по досъдебните производства за корупционни престъпления се публикуват на интернет страницата на прокуратурата без забавяне за всеки отделен случай.

(5) Докладът по ал. 1 се внася в Народното събрание и се обсъжда от ресорната парламентарна комисия за превенция и противодействие на корупцията в едномесечен срок от внасянето и с участието на главния прокурор.

Чл. 103. (1) Комисията може да извършва справки за риск от или наличие на корупционна дейност, които включват:

1. извършване на справки по информационните фондове за лица, заемащи публична длъжност;
2. идентифициране на лица и обекти;
3. проверка на събраните данни и тяхното документиране;
4. извършване на насрещни проверки по документи;

(2) Когато е налице обосновано предположение за извършено престъпление или много висок риск за извършване на такова, материалите, събрани в резултат на извършените проверки и получени в резултат на превантивната дейност, се изпращат на прокуратурата. В тези случаи Комисията упражнява правата на лице, направило съобщение за извършено престъпление.”

§ 31. Членове 104-109, чл. 110, ал. 2 и чл. 111 се отменят

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 32. (1) Комисията за противодействие на корупцията се закрива.

(2) Комисията за превенция на корупцията е правопреемник на активите, пасивите, архива, информационния ресурс, правата и задълженията на Комисията за противодействие на корупцията.

(3) Трудовите и служебните правоотношения на служителите в Комисията за противодействие на корупцията се прекратяват.

(4) Алинея 3 не се прилага по отношение на следните служители, които преминават в Комисията за превенция на корупцията:

1. служители в общата администрация;
2. служители, осъществяващи функции по превенция на корупцията;
3. служители, осъществяващи функции, свързани с установяването на конфликт на интереси;
4. служители, осъществяващи функции, свързани с декларациите за имуществено и интереси и поддържането на електронните регистри.

(5) Правоотношенията на инспекторите, осъществяващи оперативно-издирвателна дейност, на разследващите инспектори, на ръководителите в специализирана дирекция “Противодействие на корупцията”, както и на останалите служители в тази дирекция се прекратяват.

(6) Със съгласието на съответния орган по назначаване, служителите по ал. 5 могат да преминат на длъжност в служба за сигурност, обществен ред и охрана без конкурс, ако отговарят на изискванията за заемане на длъжност в съответната държавна служба съгласно съответния специален закон, след успешно премината проверка за почтеност, проведена съгласно правила и условия, приети с акт на Министерски съвет.

(7) В случай, че до влизането в сила на този закон няма избрани членове на Комисията за превенция на корупцията, до избор на такива, функциите на членове и председател се изпълняват временно от изпълняващите функциите на членове и председател на Комисията за противодействие на корупцията.

§ 33. В едномесечен срок от датата на влизане на този закон в сила Народното събрание избира двама членове на Комисията за превенция на корупцията, президентът назначава един член, а общото събрание на съдиите на Върховния касационен съд и Върховния административен съд избира двама членове.

§ 34. В двумесечен срок от избора на членове на Комисията за превенция на корупцията се създава комисия за оценка на оперативните дела, с участието на представители на Комисията за превенция на корупцията, прокуратурата, следствието, Държавна агенция “Национална сигурност”, Министерството на вътрешните работи, Държавната комисия по сигурността на информацията и Главния инспекторат към Министерския съвет. Комисията за оценка на оперативните дела извършва анализ на активните оперативните дела и на архива и прави преценка за последващи действия и разпределение във връзка с разгледаните оперативни дела и архив.

§ 35. Лица, които са били на мандатна длъжност като председател, заместник председател или член на Комисия за отнемане на незаконно придобито имущество, Комисия за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество, Комисия за предотвратяване и установяване на конфликт на интереси, Център за превенция и противодействие на корупцията и организираната престъпност към Министерския съвет, се считат за изпълнили един мандат по смисъла на чл. 10, ал. 8.

§ 36. В едномесечен срок от обнародването на този закон, Министерският съвет приема изменение в Националния план за възстановяване на устойчивост по отношение на поетите ангажименти за постигане на цели, свързани с противодействието на корупцията, в съответствие с този закон.

§ 37. В двумесечен срок от обнародването на този закон, Министерският съвет представя промените в Националния план за възстановяване и устойчивост и провежда преговори с Европейската комисия по реда на Регламент (ЕС) 2021/241 на Европейския парламент и на Съвета от 12 февруари 2021 година за създаване на Механизъм за възстановяване и устойчивост.

§ 38. В срок от две седмици от влизане в сила на този закон, започнатите или възложените на органите на Комисията за противодействие на корупцията разследвания и действия по

разследването се възлагат от съответния прокурор на съответните компетентни разследващи органи съгласно чл. 194 от Наказателно-процесуалния кодекс.

§ 39. В Наказателно-процесуалния кодекс (обн., ДВ, бр. 86 от 2005 г.; изм., бр. 46 и 109 от 2007 г., бр. 69 и 109 от 2008 г., бр. 12, 27, 32 и 33 от 2009 г., бр. 15, 32 и 101 от 2010 г., бр. 13, 33, 60, 61 и 93 от 2011 г.; Решение № 10 на Конституционния съд от 2011 г. – бр. 93 от 2011 г.; изм., бр. 19, 20, 25 и 60 от 2012 г., бр. 17, 52, 70 и 71 от 2013 г., бр. 21 от 2014 г., бр. 14, 24, 41, 42, 60, 74 и 79 от 2015 г., бр. 32, 39, 62, 81 и 95 от 2016 г., бр. 13, 63 и 101 от 2017 г., бр. 7 и 44 от 2018 г.; Решение № 14 на Конституционния съд от 2018 г. – бр. 87 от 2018 г.; изм., бр. 96 от 2018 г., бр. 7, 16 и 83 от 2019 г., бр. 98, 103 и 110 от 2020 г., бр. 9, 16 и 20 от 2021 г.; Решение № 7 на Конституционния съд от 2021 г. – бр. 41 от 2021 г.; изм., бр. 80 от 2021 г.; Решение № 13 на Конституционния съд от 2021 г. – бр. 85 от 2021 г.; изм., бр. 32 и 62 от 2022 г., бр. 48, 69, 84 и 86 от 2023 г. и бр. 18 от 2024 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 35, ал. 3 т. 5 думата “противодействие” се заменя с думата “превенция”
2. В чл. 52, ал. 1, в т. 2 думите “и служителите на Комисията за противодействие на корупцията, назначени на длъжност “разследващ инспектор”” се заличават.
3. В чл. 52, ал. 1, в т. 3 думите “и органите в Комисията за противодействие на корупцията” се заличават.
4. В чл. 71, ал. 4 думите “от разследващ митнически инспектор или от разследващ инспектор” се заменят с думите “или от разследващ митнически инспектор”
5. В чл. 194 се правят следните изменения и допълнения:
 - а) В ал. 6 думите “Закона за противодействие на корупцията, разследването се извършва от разследващи инспектори от Комисията за противодействие на корупцията, освен когато в извършване на престъплението е участвал служител от Комисията за противодействие на корупцията, като чл. 194, ал. 1, т. 4 не се прилага.” се заменят с думите “Закона за превенция и противодействие на корупцията, разследването се извършва от следовател или от разследващ полицаи по преценка на прокурора. Когато досъдебното производство е образувано по реда на чл. 212, ал. 2, разследването се извършва от съответния разследващ орган, с чието действие е образувано досъдебното производство“;
 - б) алинея 7 се отменя;
6. В чл. 196, ал. 1, т. 6 думите “Комисията за противодействие на корупцията” се заменят с “Комисията за превенция на корупцията”.
7. В чл. 213 се правят следните допълнения:
 - а) в ал. 1 след думите “пред по-горестоящата прокуратура” се добавят думите “в 30-дневен срок от получаването на преписа по ал. 3”, а накрая се добавя изречение второ: “По-горестоящата прокуратура се произнася в 30-дневен срок”.
 - б) в ал. 4 след думите “Наказателния кодекс” се добавят думите “както и за престъпление, включено в чл. 3, ал. 1 от Закона за превенция и противодействие на корупцията”.

в) в ал. 6 накрая се добавят думите “и указва какви действия за установяване или проверка на какви факти следва да се извършат”.

8. В чл. 213б навсякъде думите “Закона за противодействие на корупцията” се заменят с думите “Закона за превенция и противодействие на корупцията”, а думите “Комисията за противодействие на корупцията” се заменят с думите “Комисията за превенция на корупцията”

9. В чл. 215, ал. 1 и 2 думите “Комисията за противодействие на корупцията” се заличават.

10. В чл. 243 се създават ал. 14-15:

“(14) След изтичане на срока по ал. 4, съдът се произнася по реда на ал. 5-8 по постановленията за прекратяване на досъдебни производства за престъпления, включени в чл. 3, ал. 1 от Закона за превенция и противодействие на корупцията, в случай, че постановлението не е обжалвано от заинтересовано лице

(15) Постановленията за отмяна на постановление за прекратяване на досъдебно производство за престъпления, включени в чл. 3, ал. 1 от Закона за превенция и противодействие на корупцията, по които няма привлечен обвиняем, се потвърждават от съда по реда на ал. 5-8.”

11. В чл. 245, ал. 1 думите “на Комисията за противодействие на корупцията” се заличават.

§ 40. В Закона за специалните разузнавателни средства (обн., ДВ, бр. 95 от 1997 г.; изм., бр. 70 от 1999 г., бр. 49 от 2000 г., бр. 17 от 2003 г., бр. 86 от 2005 г., бр. 45 и 82 от 2006 г., бр. 109 от 2007 г., бр. 43 и 109 от 2008 г., бр. 88, 93 и 103 от 2009 г., бр. 32 и 88 от 2010 г., бр. 1 и 13 от 2011 г., бр. 44 от 2012 г., бр. 17, 52, 70 и 111 от 2013 г., бр. 53 и 107 от 2014 г., бр. 14, 42, 56, 74 и 79 от 2015 г., бр. 39, 81 и 103 от 2016 г., бр. 63, 84 и 103 от 2017 г., бр. 7 и 56 от 2018 г., бр. 17 и 37 от 2019 г., бр. 69 от 2020 г., бр. 32 и 62 от 2022 г. и бр. 6 от 2023 г., бр. 84 от 2023 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 13:

а) Алинея 1, т. 7 се заличава

б) В ал. 3 думите “и председателят на Комисията за противодействие на корупцията или писмено оправомощеният от него заместник-председател” се заличават.

2. В чл. 15, ал. 1 думите “а за дирекцията по чл. 13, ал. 1, т. 7 - директорът на специализирана дирекция “Противодействие на корупцията” в Комисията за противодействие на корупцията” се заличават.

3. В чл. 19в, ал. 5, т. 5 думите “Закона за противодействие на корупцията” се заменя със “Закона за превенция и противодействие на корупцията”

4. В чл. 34в, ал. 6, т. 4 думите “Закона за противодействие на корупцията” се заменя със “Закона за превенция и противодействие на корупцията”

§ 41. В Закона за защита на класифицираната информация (обн., ДВ, бр. 45 от 2002 г.; попр., бр. 5 от 2003 г.; изм., бр. 31 от 2003 г., бр. 52, 55 и 89 от 2004 г., бр. 17 и 82 от 2006 г., бр. 46, 57, 95 и 109 от 2007 г., бр. 36, 66, 69 и 109 от 2008 г., бр. 35, 42, 82 и 93 от 2009 г., бр. 16

и 88 от 2010 г., бр. 23, 48 и 80 от 2011 г., бр. 44 и 103 от 2012 г., бр. 52 и 70 от 2013 г., бр. 49 и 53 от 2014 г., бр. 14, 61 и 79 от 2015 г., бр. 28 от 2016 г.; Решение № 7 на Конституционния съд от 2016 г. – бр. 49 от 2016 г.; изм., бр. 62, 71 и 81 от 2016 г., бр. 97 и 103 от 2017 г., бр. 7, 17, 44, 77 и 88 от 2018 г., бр. 17 от 2019 г., бр. 60, 69 и 105 от 2020 г., бр. 80 от 2021 г., бр. 62 от 2022 г. и бр. 84 от 2023 г., бр.13 от 2024) в § 1 от Допълнителните разпоредби думите “и Комисията за противодействие на корупцията” се заличават.

§ 42. В Закона за движение по пътищата (..) в чл. 91, ал 3 думите „Комисията за противодействие на корупцията при осъществяване на оперативно-издирвателна дейност“ се заличават.

§ 43. Във всички закони думите “Закона за противодействие на корупцията” се заменят с думите “Закона за превенция и противодействие на корупцията”, а думите “Комисията за противодействие на корупцията” се заменят с думите “Комисията за превенция на корупцията”.

§ 44. Този закон влиза в сила от датата на приемане на промените в Националния план за възстановяване и устойчивост от Европейската комисия съгласно § 37.

ВНОСИТЕЛИ:

Мотиви

Към проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за противодействие на корупцията

Със законопроекта се предлага закриване на Комисията за противодействие на корупцията (КПК). КПК, както и всеки друг орган, на който са вменявани функции по противодействие на корупцията, не е задоволил обществените очаквания и не може да го направи без дълбока, структурна реформа в конституционно-определения орган за противодействие на корупцията - прокуратурата.

КПК съчетава в себе си всички възможни правомощия, които могат да бъдат необходими за разследване и разкриване на корупционни престъпления - оперативно-издирвателна дейност, в т.ч. използване на специални разузнавателни средства и разследващи функции в рамките на досъдебното производство. Въпреки това, към момента комисията (както и нейните предшественици) успява единствено да изпълни следното: 1) да събира информация, която да бъде използвана дългосрочно срещу лицата, за които се отнася, с политически цели (казано иначе - да обогатява нечии компроматни банки); 2) да бъде използвана за заплахи спрямо политически опоненти 3) да прикрива неспособността на прокуратурата да постига осъдителни присъди за корупционни престъпления със собствената си некомпетентност.

Единственият орган, от който зависи корупционните престъпления да доведат до внасяне на обвинителен акт и до осъдителна присъда, е прокуратурата. Тя, обаче, се използва от политически играчи за слагане на чадър върху корупционни престъпления и за прикриване на извършилите ги, като по този начин те са държани в зависимост поради страх от последваща наказателна репресия. Поради конституционно-уредения монопол на обвинителната функция, няма значение колко органа за противодействие на корупцията ще бъдат създадени и с какви правомощия ще бъдат натоварени - борбата с корупцията по високите етажи на властта винаги ще катастрофира в прокуратурата.

Не така стоят нещата с превенцията на корупцията - аналитични и други действия, които да предотвратят злоупотребата с обществен ресурс. В случай на добре планирани и изпълнение мерки за превенция на корупцията е възможно корупционните престъпления да намалеят - което, при напълно неработеща

прокуратура по отношение на корупционните престъпления, остава единственият начин за ограничаване на злоупотребите с обществен ресурс.

По тази причина с настоящия законопроект се предлага закриването на настоящата КПК и създаването на Комисия за превенция на корупцията. Комисията за превенция на корупцията няма да има никакви функции по разследването и разкриването на корупционни престъпления, освен в случаите, в които по искане на прокурора или следователя, следва да подпомогне разследването на корупционни престъпления с аналитичния си капацитет.

Новата комисия ще запази задължителните функции за установяване на конфликт на интереси и за приемане и обработка на декларации за имуществено и интереси, както и аналитичните си и консултативните си функции. Превантивните функции ще бъдат разширени с много конкретни задачи по отношение на обществени поръчки, концесии, процедури с европейски средства и др., при които е съсредоточен най-големия корупционен риск. При установяване на много висок корупционен риск в даден случай, Комисията ще изпраща събраните данни на прокуратурата.

По този начин, Комисията ще работи като инструмент за мониторинг на корупционния риск, а не като полицейска структура. Така тя ще е както по-ефективна, така и, чрез задълженията за публичност, по-прозрачна.

Предлага се съставът на комисията да се определя от Народното събрание (2-ма членове), общото събрание на ВКС и ВАС (2-ма членове) и президента (1 член). По този начин се гарантира политическата независимост на органа.

Въвежда се и електронна система за обработка на декларации, която от една страна ще спести усилия на задължените лица, като ще извлича служебно информация от първичните регистри, а от друга страна ще улесни анализа и установяването на несъответствия.

С измененията в Наказателно-процесуалния кодекс, освен премахването на разследващите функции на КПК, се създават и допълнителни механизми за по-ефективното разследване на корупционни престъпления. Разширява се кръга от престъпления, за които може да бъде обжалвано постановлението за отказ от образуване на досъдебно производство, така че да бъдат включени всички корупционни престъпления. Въвежда се и автоматичен съдебен контрол на

постановленията за прекратяване на досъдебни производства за корупционни престъпления, както и аналогичен такъв на постановленията за отмяна на постановленията за прекратяване (който би обхванал заварените случаи). Запазва се специални ред за обжалване на постановления за отказ от образуване на досъдебно производство по искане на КПК, като това право преминава към новата комисия.

С оглед на Националния план за възстановяване и устойчивост и обвързаността на последващи плащания по него с приетите разследващи функции на КПК, се предвижда задължение за Министерския съвет да предоговори този елемент от НПВУ, като законът се предвижда да влезе в сила едва след като е получено одобрение от Европейската комисия. По този начин няма да се създаде риск нито за НПВУ, нито за изпълнението на държавния бюджет.

Включването на такава цел в НПВУ е продиктувано от необходимостта от резултати в борбата с корупцията по високите етажи на властта. Видимо от дейността на комисията, а и от кандидатите за нейното ново ръководство - настоящи нейни служители, подчинени на настоящия и.ф. председател, тази цел няма как да бъде изпълнена. В този смисъл, формалното ѝ отчитане ще е по-незадоволително за Европейската комисия, отколкото разширяването на превантивните функции и фокусирането на отговорността за противодействието на корупцията в органа, определен за това от Конституцията, а именно - прокуратурата.

ВНОСИТЕЛИ: